

2018

N

ota reserves
en voorzieningen

Nota

reserves en voorzieningen

gemeente Montferland

2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Wettelijk kader	5
1.4 Leeswijzer	5
2 Begrippen en kaders	6
2.1 Algemeen	6
2.2 Reserves	7
2.3 Voorzieningen	7
3 Spelregels reserves	9
3.1 Instellingscriteria reserves	9
3.2 Mutaties reserves	9
3.3 Opheffen reserves	9
3.4 Wijzigen van doel of bestemming	9
3.5 Rentebeleid	9
3.6 Presentatie in de jaarrekening	10
4 Spelregels voorzieningen	11
4.1 Instellingscriteria voorzieningen	11
4.2 Mutaties voorzieningen	11
4.3 Opheffen voorzieningen	12
4.4 Wijzigen doel of bestemming	12
4.5 Presentatie in de jaarrekening	12
5 Weerstandsvermogen en risicoprofiel	13
5.1 Algemeen	13
5.2 Beschikbare weerstandscapaciteit	13
5.3 Benodigde weerstandscapaciteit	14
6 Overzicht reserves en voorzieningen	15
6.1 Algemene reserves	15
6.2 Bestemmingsreserves	15
6.3 Voorzieningen	15
7 Vaststellingsbesluit	16
Bijlage 1 Beoordeling reserves	17
Bijlage 2 Beoordeling voorzieningen	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De huidige nota reserves en voorzieningen dateert van 2015. Door wetswijzigingen en met name lokale ontwikkelingen zal de nota reserves en voorzieningen periodiek geactualiseerd moeten worden. In Montferland kiezen we voor een actualisatie eens in de vier jaar, bij de aanvang van een nieuwe raadsperiode.

1.2 Doelstelling

Doel van deze nota is het beleid voor reserves en voorzieningen opnieuw vast te leggen. Met deze herijkte nota "Reserves en voorzieningen 2018" stelt de raad kaders en heeft de raad een transparant en actueel inzicht in welke reserves en voorzieningen de gemeente tot haar beschikking heeft.

1.3 Wettelijk kader

Deze nota is primair bedoeld als kaderstellend instrument voor de gemeenteraad. De nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening gemeente Montferland 2017.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de begrippen en kaders beschreven.

De hoofdstukken 3 en 4 beschrijven de spelregels bij reserves en voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de instellingscriteria, de mutaties en de presentatie in de jaarrekening.

In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op het weerstandsvermogen en het risicoprofiel van de gemeente Montferland.

In hoofdstuk 6 volgt een overzicht van de reserves en voorzieningen en hoofdstuk 7 geeft een samenvatting van de voorstellen.

In de twee bijlagen geven we een beschrijving en beoordeling van alle reserves en voorzieningen.

2 Begrippen en kaders

2.1 Algemeen

Het kader voor reserves en voorzieningen wordt gevormd door artikel 42 tot en met 45 van het BBV. Daarnaast heeft de commissie BBV via notities, stellige uitspraken en richtlijnen het kader verder ingevuld.

In onderstaande tabel is het onderscheid tussen de reserves en de voorzieningen samengevat.

	Reserve	Voorziening
Verantwoordelijkheid	De raad is bevoegd voor het financieel beleid van: instellen, storten, onttrekken en het opheffen van een reserve.	Onder voorbehoud van regelgeving is het college bevoegd voor het financieel beheer: het instellen, storten, onttrekken en opheffen van een voorziening.
Wijzigen bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Categorisering vermogenspositie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Toevoeging (storting)	Resultaatbestemming Het resultaat van de baten en lasten leidt tot een storting in respectievelijk onttrekking aan de reserve. Raadsbesluit is vereist. Directe toevoeging is niet toegestaan.	Resultaatbepaling De storting in een voorziening is een last voor de begroting en komt direct ten laste van de exploitatie.
Onttrekking (besteding)	Directe onttrekking is niet toegestaan.	Directe onttrekking is verplicht.
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel wenselijk.	Ja, verplichte onderbouwing
Indelingen	- Algemene reserves - Bestemmingsreserves	Voorzieningen voor: - Verplichtingen en verliezen - Bestaande risico's - Egalisatie van kosten - Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen - Bijdragen van derden

2.2 Reserves

De reserves worden samen met het resultaat na bestemming (volgend uit de programmarekening) gerekend tot het eigen vermogen (artikel 42; artikel 43 BBV).

Er zijn twee soorten reserves: Algemene reserves en de bestemmingsreserves.

1. Algemene reserves zijn reserves waaraan geen bestemming is gegeven, deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie);
2. Bestemmingsreserves zijn reserves waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Reserves kennen een aantal functies. De volgende functies zijn te onderscheiden:

- a. Bufferfunctie
- b. Inkomensfunctie
- c. Bestedingsfunctie
- d. Egalisatiefunctie

En in z'n algemeenheid hebben reserves een:

- e. Financieringsfunctie

Ad. a. De bufferfunctie van reserves

Reserves met een bufferfunctie zijn reserves die zijn gevormd om enerzijds onvoorziene toekomstige uitgaven op te kunnen vangen en anderzijds om bestaande risico's af te dekken. Zie ook hoofdstuk 5 Weerstandsvermogen en risicoprofiel.

Ad. b. De inkomensfunctie van reserves

De bespaarde rente kan als resultaatbestemming aan het vermogen worden toegevoegd of (deels) als structureel dekkingsmiddel worden ingezet. Als bespaarde rente wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel ontstaat bij het aanwenden van de reserves een dekkingstekort ter grootte van de vervallen rentebaten. De commissie BBV adviseert geen rente aan reserves toe te voegen. In hoofdstuk 3.5 gaan we nader in op het rentebeleid.

Ad. c. De bestedingsfunctie van reserves

Bestemmingsreserves worden gevormd voor door de raad bepaalde specifieke bestemmingen en worden gevoed vanuit de exploitatie. Die reserves hebben een bestedingsfunctie.

Ad. d. De egalisatiefunctie van reserves

Reserves kunnen worden gevormd om tarieven of baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Pieken en dalen in de exploitatie kunnen zodoende worden vermeden. Ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening gebracht worden kunnen door middel van een egaliseringsreserve worden opgevangen.

Ad. e. Financieringsfunctie van reserves

Reserves kunnen worden gebruikt als eigen financieringsmiddel, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Binnen de gemeente kan het vermogen worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft geen geld van derden te worden aangetrokken.

2.3 Voorzieningen

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen. Cumulatieve criteria voor het vormen van een voorziening zijn:

1. een risico of verplichting;
2. ontstaan voor of op balansdatum;
3. het tijdstip van optreden is onzeker en
4. de omvang is redelijkerwijs in te schatten.

De voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verwachte verliezen;
- bestaande risico's;
- kostenegalisatie;
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Toevoeging aan en vrijval van voorzieningen vindt plaats ten laste of ten gunste van de exploitatie (niet via resultaatbestemming zoals bij reserves). Onttrekkingen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voor jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume mag geen voorziening worden gevormd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij de waardering tegen contante waarde is of voorzieningen als gevolg van bijdragen van derden dit verplicht stellen.

3 Spelregels reserves

3.1 Instellingscriteria reserves

Algemene reserves

Deze reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente en dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).

Bestemmingsreserves

Ook deze reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente. Het uitgangspunt is om de bestemmingsreserves te beperken, zowel in aantal als omvang. Door periodiek de reserves te evalueren wordt voorkomen dat reserves blijven bestaan waarvan het beoogde doel niet meer aanwezig is.

Bij het instellen van reserves moeten de volgende criteria worden gehanteerd:

- Een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor een concreet, in principe binnen een vooraf bepaalde tijd te realiseren, door de raad vast te stellen doel;
- Het instellen van reserves dient bij raadsbesluit plaats te vinden
- Voor zover van toepassing, zal aangegeven moeten worden:
 - Het doel waarvoor de reserve wordt gevormd.
 - Het motief voor instelling.
 - De gewenste of noodzakelijke, minimale en/of maximale omvang.
 - De omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan, bijvoorbeeld op basis van meerjarenplanning.
 - De einddatum in combinatie met beëindiging bij het onbenut laten van de reserve.
- Voor alle bestemmingsreserves wordt door het college een budgethouder aangewezen.

3.2 Mutaties reserves

Toevoegingen (stortingen)

- Toevoegingen aan reserves moeten altijd door de raad worden goedgekeurd. Deze goedkeuring is zichtbaar bij een begrotingspost of begrotingswijziging.

Onttrekkingen

- Onttrekkingen aan reserves vinden alleen plaats na besluit van de raad. Deze goedkeuring is zichtbaar bij een begrotingspost of begrotingswijziging.
- Onttrekkingen mogen niet tot gevolg hebben dat een reserve negatief wordt.
- Bijdragen uit reserves aan de exploitatie zijn gelijk aan de bijbehorende werkelijke lasten.

In artikel 5, 6^e lid (inzetten reserves en voorzieningen) van het budgetkader college 2017 heeft de gemeenteraad een aantal reserves specifiek aangewezen waarin het college in overeenstemming met het bestaande beleid mag muteren zonder dat daar jaarlijks (lopende het jaar) een expliciet raadsbesluit over hoeft te worden genomen, tot het moment dat de raad anders besluit.

3.3 Opheffen reserves

Wanneer het doel op basis waarvan een reserve is gevormd op enig moment vervalt, of de vastgestelde einddatum verstreken is, dan dient de reserve te worden opgeheven. Het opheffen van een reserve kan alleen door een raadsbesluit.

3.4 Wijzigen van doel of bestemming

Als het doel van een reserve in belangrijke mate wijzigt (het nieuwe doel ligt niet in de lijn van het oorspronkelijk doel), dan valt deze reserve vrij en wordt opgeheven. De gewijzigde reserve zal opnieuw door de gemeenteraad moeten worden vastgesteld.

3.5 Rentebelied

Over het bijschrijven van rente aan reserves en voorzieningen staat in het BBV dat rentetoevoegingen aan voorzieningen niet zijn toegestaan (artikel 45), omdat voorzieningen naar

beste schatting dekkend dienend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Een uitzondering hierop vormen de voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Aan deze voorzieningen zal jaarlijks een toevoeging aan de voorziening moeten plaatsvinden voor het percentage (disconteringsvoet) waartegen de voorziening contant is gemaakt. In onze jaarrekeningen wordt bij dergelijke voorzieningen (bij voorbeeld in verband met verwachte verliezen in de grondexploitaties) de noodzakelijke hoogte van de voorziening jaarlijks geactualiseerd. In de jaarrekening wordt de hoogte van de voorziening dan aangepast. In die situatie is de (rente)toevoeging feitelijk opgenomen (verdisconteerd) in de totale aanpassing van de voorziening op het betreffende taakveld en komt de rentelast (zijnde de discountvoet van thans 2%) niet tot uiting op het taakveld Treasury.

De Commissie BBV heeft in de notitie rente 2017 (van juli 2016) aangegeven dat in het BBV voornamelijk de mogelijkheid blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) aan reserves te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden. Toch adviseert de Commissie BBV in een aanbeveling om de rentevergoeding aan reserves vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie niet (meer) toe te passen. Op deze wijze wordt de exploitatie niet onnodig belast. Een uitzondering vormen bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten. Hier geldt dan dat de rentetoevoeging aan de reserve gelijk is aan het percentage dat bij de berekening van de kapitaallasten wordt gehanteerd.

In een "Stellige uitspraak" geeft de commissie het volgende aan: Als er een rentevergoeding over reserves wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen kan worden berekend. Stellige uitspraken van de Commissie BBV worden als een soort jurisprudentie gezien en behoren zodoende tot de wet- en regelgeving van het BBV. Aanbevelingen daarentegen kunnen worden opgevolgd, maar het staat de gemeente vrij om ervan af te wijken.

Voorgesteld wordt om deze lijn van de commissie BBV te volgen. Dit betekent voor de gemeente Montferland dat we alleen nog rente toerekenen aan de reserves die dienen om kapitaallasten van te dekken (de zgn. dekkingsreserves). Dit betreffen de volgende bestemmingsreserves:

- Kapitaallasten sportcomplex Montferland.
- Reserve onderwijshuisvesting
- Masterplan Didam

3.6 Presentatie in de jaarrekening

In de jaarrekening worden toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves verwerkt tot maximaal de bedragen die op begrotingsbasis door de raad zijn goedgekeurd. Bij overschrijding van deze maximale bedragen moet voor het verschil bij resultaatbestemming een afzonderlijk raadsbesluit worden genomen rekening houdend met het mandaat conform het budgetkader.

Conform artikel 54 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke reserve en de mutaties (toevoegingen en onttrekkingen) te worden vermeld. Een overzicht per reserve geeft inzicht in:

- Het saldo aan het begin van het boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
- De verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
- Het saldo aan het einde van het boekjaar.

4 Spelregels voorzieningen

4.1 Instellingscriteria voorzieningen

Het BBV schrijft in artikel 44 een aantal criteria voor die moeten worden gehanteerd voor het vormen van een voorziening:

1 Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a.** verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- b.** op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c.** kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (onderhoud riolering, wegen, gebouwen en dergelijke). Ter onderbouwing van deze kosten dienen actuele beheersplannen aanwezig te zijn;
- d.** de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

2 Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b (ontvangen van de Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel).

3 Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende, aan arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden uitsluitend bij raadsbesluit ingesteld omdat aan dergelijke voorzieningen keuzes ten grondslag liggen, zoals onderhouds- en kwaliteitsniveaus. Over de vorming van voorzieningen ter dekking van verplichtingen en verliezen, risico's bijdragen van derden wordt de raad geïnformeerd.

Elke voorziening moet de omvang hebben van de desbetreffende verplichting of het geschatte risico. Indien er een kans is dat een risico zich zal voordoen en de omvang van het risico niet goed is in te schatten, dan mag er geen voorziening worden getroffen. Het risico moet dan meegenomen worden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (W&R) bij de begroting en jaarstukken.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

		Kans voordoen van verplichting, verlies of risico.		
		Zeker	Waarschijnlijk	Niet uit te sluiten
Omvang financieel te bepalen?	Ja	Crediteurenschuld	Voorziening	Paragraaf W&R
	Is in te schatten	Voorziening	Voorziening	Paragraaf W&R
	Nee	Paragraaf W&R	Paragraaf W&R	Paragraaf W&R

4.2 Mutaties voorzieningen

Toevoegingen

Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor verplichtingen en risico's. Ze mogen daarom niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Toevoegingen moeten zijn gebaseerd op de gewenste of noodzakelijke omvang. Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de raad bepaalde kaders (in het bijzonder de beheersplannen). Indien een voorziening een omvang heeft bereikt die hoger is dan het noodzakelijke niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie. Bij tekorten dienen de voorzieningen te worden aangevuld.

Bestedingen

Bestedingen ten laste van de voorzieningen vinden alleen plaats indien de onttrekkingen zijn gepland bij de vorming van de voorziening. Deze staan in directe relatie tot het doel van de voorziening en na besluitvorming door het college van burgemeester en wethouders. In de jaarrekening wordt inzicht gegeven in de bestedingen ten laste van de voorzieningen. Bestedingen worden rechtstreeks ten laste van een voorziening verantwoord en blijven buiten de exploitatie.

Autorisatie van bestedingen vindt plaats door:

Vooraf

- Het nemen van een raadsbesluit over de vorming van voorzieningen ter egalisatie van kosten en de vaststelling van beheerplannen die daar aan ten grondslag liggen.
- Vaststelling van de begroting en begrotingswijzigingen waarin toevoegingen en bestedingen worden aangegeven.

Achteraf

- De jaarrekening waarin de bestedingen worden verantwoord en elke voorziening wordt toegelicht.

4.3 Opheffen voorzieningen

Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd is vervallen of is opgehouden te bestaan. Indien dit een gevolg is van veranderingen in wet en regelgeving is een raadsbesluit niet nodig.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden opgeheven na een besluit van de raad. Wanneer een voorziening wordt opgeheven valt een eventueel saldo vrij ten gunste van de exploitatie.

4.4 Wijzigen doel of bestemming

Het doel van voorziening kan niet wijzigen, gegeven het verplichtende karakter en de strakke kaders. Indien het doel niet meer bestaat of wijzigt dan wordt de voorziening opgeheven. Voor het veranderde doel kan indien nodig een nieuwe voorziening worden ingesteld.

4.5 Presentatie in de jaarrekening

Conform artikel 55 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke voorziening, de mutaties (toevoegingen en bestedingen) te worden vermeld. Per voorziening moet inzicht gegeven worden in:

- Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar
- De toevoegingen
- De bedragen die ten gunste van de exploitatie (rekening van baten en lasten) zijn vrijgevallen
- De bestedingen / aanwendungen
- Het saldo aan het einde van het begrotingsjaar

Als aanvulling hierop worden in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen aanzienlijke afwijkingen ten opzichte van de begrote aanwendungen vermeld en toegelicht.

De accountant beoordeelt jaarlijks bij de controle van de jaarrekening de onderbouwing van de voorzieningen stringent.

5 Weerstandsvermogen en risicoprofiel

5.1 Algemeen

Artikel 11 van het BBV schrijft voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing ten minste de volgende onderdelen bevat:

- a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. Een inventarisatie van de risico's;
- c. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. Een kengetal voor de:
 - Netto schuldquote;
 - Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - Solvabiliteitsratio;
 - Grondexploitatie;
 - Structurele exploitatieruimte; en
 - Belastingcapaciteit.
- e. Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen om haar taken te kunnen continueren en waarin de gemeente niet op een andere wijze (voorziening / verzekering) kan voorzien. Voor het weerstandsvermogen gaat het om een beoordeling van de relatie tussen de *beschikbare* weerstandscapaciteit en de *benodigde* weerstandscapaciteit.

Voor de hoogte en samenstelling van het weerstandsvermogen zijn geen landelijke normen en richtlijnen vastgesteld. De norm voor het weerstandsvermogen wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

5.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt in het BBV beschreven als: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt, of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken". De weerstandscapaciteit bestaat uit een incidenteel deel en een structureel deel. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen zonder dat dit van invloed is op het uitvoeren van bestaande taken. De middelen die dit bepalen kunnen zijn: de Algemene reserve, de reserve verkoop aandelen Nuon en de reserve grondexploitatie. Naast het positieve begrotingsaldo (c.q. rekeningresultaat) kan ook de post onvoorzien hiertoe worden gerekend, zolang hieraan nog geen bestemming is gegeven. Zogenaamde stille reserves zijn latent beschikbaar en kunnen ook tot de incidentele weerstandscapaciteit worden gerekend. In Montferland zitten de stille reserves met name in het gemeentelijk vastgoed (als de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde).

Beleid gemeente Montferland incidenteel weerstandsvermogen: binnen de gemeente Montferland worden de Algemene reserve, de reserve grondexploitatie (voor zover boven minimale buffer), het positieve begrotings- of jaarrekeningresultaat en de post onvoorzien als incidenteel weerstandsvermogen aangemerkt. Omdat de reserve verkoop aandelen Nuon ook onder de Algemene reserves wordt gerangschikt zal ook deze reserve worden meegenomen bij de bepaling van het incidenteel weerstandsvermogen. Bestemmingsreserves worden hier niet opgenomen: hierdoor kunnen beleidsvoornemens blijvend worden uitgevoerd. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt geen rekening gehouden met zogenaamde stille reserves. Hierbij sluiten we aan bij de lijn die de provincie Gelderland hanteert bij de beoordeling van de incidentele weerstandscapaciteit.

De structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel op te vangen zonder beïnvloeding van de uitvoering van bestaande taken. De middelen hiertoe kunnen worden gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (latent beschikbaar), heroverwegingen c.q. bezuinigingen en geraamde onvoorziene uitgaven.

Beleid gemeente Montferland structureel weerstandsvermogen: binnen de gemeente Montferland wordt de onbenutte belastingcapaciteit niet als structureel weerstandsvermogen aangemerkt. Ook hierbij sluiten we aan bij de lijn die de provincie Gelderland hanteert bij de beoordeling van de structurele weerstandscapaciteit.

5.3 Benodigde weerstandscapaciteit

In de programmabegroting en de jaarstukken wordt jaarlijks op twee momenten inzicht gegeven in de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit via een inventarisatie van de risico's. Bij de inventarisatie hanteren wij een kansberekening. Deze kansberekening laten we los op het maximale risico zodat we het reële risico kunnen inschatten.

In de bestuursrapportage rapporteren we over de volgende onderdelen:

- Nieuw toegevoegde risico's (met een reëel risico > € 250.000).
- Stijgers en dalers (stijging/daling reëel risico > € 250.000).

Onder de weerstandsratio verstaan we de som van de weerstandscapaciteit gedeeld door de som van de risico's. Als gangbare norm van het weerstandsvermogen wordt een verhouding van 1 tot 1,4 als voldoende gekwalificeerd. De gangbare kwalificaties staan in de onderstaande tabel. Deze normen zijn opgesteld door de Universiteit van Twente en worden breed gedragen door de Nederlandse overheidsinstanties.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Kwalificatie
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 tot 1,4	Voldoende
D	0,8 tot 1,0	Matig
E	0,6 tot 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Onze solvabiliteit zit al jaren aan de ondergrens van matig. Als compensatie streven we wel naar een uitstekende ratio van het weerstandsvermogen. Dat betekent een minimale ratio van 2,0. Alleen bij een weerstandsratio hoger dan de norm kunnen voorstellen worden gedaan om een deel van de Algemene reserve in te zetten als incidenteel dekkingsmiddel.

6 Overzicht reserves en voorzieningen

Dit hoofdstuk bevat een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen van de gemeente Montferland zoals die in de begroting 2019 van toepassing zijn.
In de bijlagen 1 en 2 wordt per reserve en voorziening een uitgebreide toelichting gegeven.

6.1 Algemene reserves

Overzicht Algemene reserves
Algemene reserve, inclusief saldo rekening
Reserve verkoop aandelen Nuon
Grondexploitatie

6.2 Bestemmingsreserves

Overzicht bestemmingsreserves
Reserves met bestedingsfunctie
Monumentenzorg SVn
Masterplan 's-Heerenberg
Volkshuisvesting
Schenking prins Wim 1
Kunstgrasvelden
Egalisatiereserves
Kwaliteitsimpuls gemeentelijke organisatie
Afvalstoffenheffing
Sociaal domein
Onderhoud riolering en rioolrenovaties
(Top)sportevenementen
Speellocaties
Dekkingsreserves (kapitaallasten)
Kapitaallasten sportcomplex Montferland (SCM)
Masterplan Didam
Onderwijshuisvesting

6.3 Voorzieningen

Overzicht voorzieningen
Risicovoorzieningen
Afwikkeling grondexploitatie
Verplichtingen personeel
Verplichtingen wethouders
Grondexploitatie A18 bedrijvenpark Doetinchem
Latente belastingverplichtingen
Egalisatievoorzieningen
Groot onderhoud sportcomplex
Openbare ruimte
Groot onderhoud gebouwen en accommodaties
Groot onderhoud monumentale graven
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (artikel 35 , eerste lid onder b)
Riolering (vervangingsinvesteringen)

7 Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Montferland;

Besluit:

- Met ingang van 2019 geen rente (inflatiecorrectie) meer toe te voegen aan Algemene reserves en bestemmingsreserves, uitgezonderd de dekkingsreserves voor kapitaallasten. Dit zijn de volgende reserves: Kapitaallasten sportcomplex Montferland, Onderwijshuisvesting en Masterplan Didam.
- De reserve verkoop aandelen Nuon en de reserve grondexploitatie te categoriseren onder de Algemene reserves en niet meer onder de bestemmingsreserves.
- Behoedzaam om te gaan met het instellen van nieuwe bestemmingsreserves.
- Bij de jaarrekening 2018 de reserves "Volkshuisvesting" en "Schenking prins Wim I" vrij te laten vallen en de bedragen via het rekeningresultaat toe te voegen aan de Algemene reserve.
- Als bestemmingsreserves boven hun maximale omvang komen het meerdere vrij te laten vallen bij de jaarrekening en ten gunste te brengen van de Algemene reserve.
- Bij de bepaling van het incidenteel weerstandsvermogen vanuit het voorzichtigheidsprincipe geen rekening te houden met de stille reserves en aan te sluiten bij de lijn die de provincie Gelderland hanteert.
- De onbenutte belastingcapaciteit niet aan te merken als structurele weerstandscapaciteit en hierbij eveneens aan te sluiten bij de lijn van de provincie Gelderland.
- Met ingang van 2019 te streven naar een weerstandsratio van minimaal 2,0 (uitstekend).
- Het budgetkader college (geaccordeerd bij raadsbesluit van 24 november 2016) aan te passen bij een eerstvolgende actualisatie en daarin de volgende reserve te laten vervallen: reserve ontvlechtingskosten KTD aangezien deze reeds beëindigd is bij de jaarrekening 2017.

's-Heerenberg, 8 november 2018

De raad van de gemeente Montferland
de griffier,

de voorzitter.

Drs. D. Berends

mr. P. de Baat MPM

Bijlage 1 Beoordeling reserves

Algemene reserves

Naam van de reserve	Algemene reserve
Doel	De Algemene reserve fungeert als algemeen dekkingsmiddel. De overschotten of tekorten van de jaarrekening worden gemuteerd in de Algemene reserve. Tevens dient de Algemene reserve als algemeen dekkingsmiddel voor niet voorziene uitgaven.
Portefeuillehouder	Financiën.
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen.
Voeding	Incidenteel.
Rente	Geen rentetoevoeging.
Minimale/maximale omvang	<p>Minimaal: De ratio van het weerstandsvermogen dient minimaal 2,0 te bedragen. Dit komt op basis van de laatste risico-inventarisatie uit op een minimale omvang van onze weerstandscapaciteit (Algemene reserve, reserve verkoop aandelen Nuon en reserve grondexploitatie boven de buffer) van afgerond € 8 miljoen.</p> <p>Maximaal: Niet van toepassing.</p>
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.

Naam van de reserve	Verkoop aandelen Nuon
Doel	<p>Deze reserve is de afgelopen jaren ingezet voor het op peil brengen van de Algemene reserve, de reservering onderhoud riolering en rioolrenovaties en de reserve grondexploitatie. Bovendien is de reserve ingezet om extra afschrijvingen op investeringen voor maatschappelijk nut te dekken. Kortom: de reserve is gebruikt waar een Algemene reserve voor is bedoeld. Inzet leidt tot extra rentelasten voor de gemeente.</p> <p>Voorgesteld wordt om deze algemene buffer in tact te laten.</p>
Portefeuillehouder	Financiën.
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen.
Voeding	Niet van toepassing.
Rente	Geen rentetoevoeging.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Deze reserve onderbrengen bij de Algemene reserves in plaats van bij de bestemmingsreserves.

Naam van de reserve	Grondexploitatie
Doel	Deze reserve fungeert als buffer voor risico's van de grondexploitatie.
Portefeuillehouder	Grondzaken.
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling.
Voeding	Deze reserve wordt gevoed door voordelige resultaten op grondexploitaties.
Rente	Geen.
Minimale/maximale omvang	<p>Minimaal: Rekening houdend met de huidige risico's in de grondexploitatie en de met ingang van 2017 verplichte methode van winstneming wordt voorgesteld de minimale omvang van deze reserve te bepalen op € 2,5 mln. Met ingang van 2017 dient volgens de richtlijnen van het BBV de geraamde winst van een complex tussentijds te worden genomen op basis van het realiteitsbeginsel. Voor winstneming geldt de methode "Percentage of Completion" (POC). Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds winst genomen naar rato van de voortgang van de grondexploitatie. De tussentijdse winstneming is een waarde correctie die leidt tot een neerwaartse bijstelling van de waarde van het complex en wordt door toekomstige opbrengsten geëgaliseerd. De winstneming (en toevoeging aan de reserve grondexploitatie) is dus fictief, want deze zit nog niet in "the pocket". Daarom wordt voorgesteld de minimale omvang van deze reserve te verhogen van € 1 mln. naar € 2,5 mln.</p> <p>Maximaal: Gezien de bovenstaande redenen wordt voorgesteld de maximale omvang van deze reserve te bepalen op € 5 mln. Komt de stand van de reserve boven deze maximale omvang dan valt het meerdere vrij ten gunste van de Algemene reserve.</p>
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Geen rente meer toevoegen aan deze reserve met ingang van 2019 en deze reserve onderbrengen bij de Algemene reserves in plaats van bij de bestemmingsreserves.

Bestemmingsreserves (bestedingsfunctie)

Naam van de reserve	Monumentenzorg SVn
Doel	Doel van deze reserve is tegenhanger van het revolving fund bij SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) die laagrentende leningen verstrekt voor groot onderhoud en restauraties van monumenten.
Portefeuillehouder	Monumentenbeleid.
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling.
Voeding	De reserve is in 2000 eenmalig gevoed vanuit de reserve volkshuisvesting. Vrijvallende bedragen worden weer toegevoegd aan de reserve volkshuisvesting.
Rente	Niet van toepassing.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	De laatste lening wordt afgelost in 2026. Met ingang van 2014 loopt deze regeling via een subsidieregeling van de provincie, dus tot 2026 ontvangen we de aflossingen via SVn retour.
Voorstel wijziging	Niet van toepassing.

Naam van de reserve	Masterplan 's-Heerenberg
Doel	Deze reserve dient om tekorten af te dekken bij de afronding van het masterplan in 's-Heerenberg (project revitalisering centrum 's-Heerenberg)
Portefeuillehouder	Masterplan 's-Heerenberg.
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling.
Voeding	Niet van toepassing.
Rente	Geen.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	31 december 2019. De betreffende deelgebieden van het Masterplan in 's-Heerenberg zijn naar verwachting eind 2019 afgerond.
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Naam van de reserve	Schenking prins Wim 1
Doel	In 1990 heeft prins Wim I (voormalig wethouder in de gemeente Bergh) de gemeente een bedrag van € 152,17 geschonken. Dit geld is weggezet en jaarlijks is rente bijgeschreven. De opzet was dit te doen gedurende een periode van 100 jaar. Uiteindelijk zou in 2090 het saldo worden uitgekeerd aan carnavalsvereniging "d'Olde Waskupen" met als bestemming het openbaar carnaval in 's-Heerenberg. In 2009 is de reserve gevormd en is de speciale spaarrekening hiervoor opgeheven.
Portefeuillehouder	Cultuur.
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling.
Voeding	Eenmalig.
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	31 december 2018.
Voorstel wijziging	Gezien de administratieve last gedurende 100 jaar de reserve vrij laten vallen bij de jaarrekening 2018 en het bedrag toevoegen aan de Algemene reserve. De schenking van de middelen aan de carnavalsvereniging zal op een alternatieve wijze plaatsvinden.

Naam van de reserve	Volkshuisvesting
Doel	Deze reserve is bestemd voor algemene doelen en specifieke projecten voor starters en senioren op de woningmarkt. In de praktijk zijn deze lasten in de afgelopen jaren grotendeels ten laste van het begrotingsaldo gekomen.
Portefeuillehouder	Volkshuisvesting
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling
Voeding	Incidenteel
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	31 december 2018
Voorstel wijziging	Deze reserve vrij laten vallen bij de jaarrekening 2018 omdat de lasten op dit terrein ten laste van het begrotingsaldo komen.

Naam van de reserve	Kunstgrasvelden
Doel	Deze reserve dient ter dekking van de bijdrage van de gemeente aan de voetbalverenigingen DVC'26 in Didam en MvR in 's-Heerenberg ter vervanging van de kunstgrasvelden. Voor beide verenigingen gaat het om 1 kunstgrasveld.
Portefeuillehouder	Sport.
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling.
Voeding	€ 50.000 gedurende 8 jaar.
Rente	Geen rentetoevoeging
Minimale/maximale omvang	Minimale omvang: € 50.000 Maximale omvang: € 400.000
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Geen

Egalisatiereserves

Naam van de reserve	Kwaliteitsimpuls gemeentelijke organisatie
Doel	Uit deze reserve wordt de aanpak van knelpunten bij de verbetering van de gemeentelijke organisatie gedekt. Beschikbaar voor maatwerk aanpassingen en dekking van aanvullende stortingen in de voorziening verplichtingen personeel.
Portefeuillehouder	Personeel en organisatie
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Incidenteel. Bij de jaarrekening wordt het saldo op de personeelskosten verrekend met deze reserve.
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Minimaal: Niet van toepassing Maximaal: € 400.000
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Naam van de reserve	Afvalstoffenheffing
Doel	Deze egalisatiereserve is bij de resultaatbestemming gevormd. Het saldo van deze reserve zal in de komende jaren worden ingezet, deze inzet komt ten gunste van de tarieven afvalstoffenheffing.
Portefeuillehouder	Milieu
Budgethouder	Afdelingshoofd Vergunningverlening & Handhaving
Voeding	Incidenteel. Voordelig saldo kosten afvalinzameling en -verwerking en relatie tot de opbrengst afvalstoffenheffing.
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Naam van de reserve	Decentralisaties sociaal domein
Doel	Deze reserve dient om fluctuaties in de uitgaven op het sociaal domein op te vangen. De jaarlijkse resultaten op het gebied van Participatie, Jeugdzorg en WMO worden verrekend met deze reserve.
Portefeuillehouder	Sociaal domein
Budgethouder	Afdelingshoofd Zorg
Voeding	Afhankelijk van het saldo van baten en lasten op het terrein van de drie decentralisaties
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Naam van de reserve	Onderhoud riolering en rioolrenovaties
Doel	In 2015 is het GRP geactualiseerd. Op basis van de notitie riolering van de commissie BBV van november 2014 kunnen alleen gerealiseerde efficiency resultaten op de riolering nog aan deze reserve worden toegevoegd.
Portefeuillehouder	Riolering
Budgethouder	Afdelingshoofd Openbare Werken
Voeding	Gerealiseerde efficiency resultaten op de riolering
Rente	Geen rente
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Naam van de reserve	(Top)sportevenementen
Doel	Bij raadsbesluit van 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad besloten om jaarlijks een bedrag van € 100.000 in de begroting op te nemen voor de organisatie van (top)sportevenementen. In de jaren dat dit bedrag niet (volledig) wordt ingezet wordt het restant toegevoegd aan deze reserve. Dit ter dekking van de extra lasten die ontstaan in de jaren dat er wel een dergelijk evenement wordt georganiseerd.
Portefeuillehouder	Recreatie en toerisme
Budgethouder	Afdelingshoofd Publiekszaken
Voeding	Restant budget voor (top) sportevenementen
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Speellocaties
Doel	Bij de vaststelling van het beleidsplan "Spelen in Montferland" op 17 december 2015 heeft de gemeenteraad besloten met ingang van de jaarrekening 2015 een bestemmingsreserve (met egalisatiefunctie) voor speellocaties te vormen. De overschotten op rekeningbasis worden aan deze reserve toegevoegd. Conform het beleidsplan wordt vanaf 2019 actief ingestoken op de aanleg van nieuwe kansen. De extra lasten kunnen dan worden gedekt middels een onttrekking aan de bestemmingsreserve.
Portefeuillehouder	Openbare Werken
Budgethouder	Afdelingshoofd Openbare Werken
Voeding	In de jaarrekeningen worden de resultaten op de kostenplaats verrekend met deze reserve.
Rente	Geen
Minimale/maximale omvang	Minimale omvang: € 25.000 Maximale omvang: € 300.000
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 geen rente meer toevoegen.

Dekkingsreserves

Naam van de reserve	Kapitaallasten sportcomplex Montferland (SCM)
Doel	Deze reserve is bestemd ter dekking van een deel van de kapitaallasten van het sportcomplex Montferland in 's-Heerenberg.
Portefeuillehouder	Financiën
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	De rentetoevoeging bedraagt 1,5%
Rente	Vast percentage: 1,5%
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	De rentetoevoeging verlagen van 4,75% naar 1,5% op basis van rentenotitie commissie BBV.

Naam van de reserve	Masterplan Didam
Doel	De reserve Masterplan Didam dient ter dekking van een deel van de kapitaallasten van de investeringen voor het Masterplan Didam. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 is besloten om € 1 miljoen toe te voegen aan deze reserve.
Portefeuillehouder	Masterplan Didam
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling
Voeding	Incidenteel
Rente	Wel rentetoevoeging zodat ook een deel van de rentelasten van de investeringen kunnen worden gedekt middels een onttrekking aan deze reserve.
Minimale/maximale omvang	Geen minimale/maximale omvang.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Met ingang van 2019 wel rente toevoegen.

Naam van de reserve	Onderwijshuisvesting
Doel	Deze reserve is bedoeld om uitgaven voor onderwijshuisvesting gelijkmatig over de verschillende jaren te verdelen. Het saldo van baten en lasten op onderwijshuisvesting wordt verrekend met deze reserve. De uitgaven betreffen met name kapitaallasten
Portefeuillehouder	Onderwijs
Budgethouder	Afdeling Ontwikkeling
Voeding	Afhankelijk van het saldo van baten en lasten op onderwijshuisvesting
Rente	Wel rentetoevoeging, zelfde percentage als de rentelasten
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing. De reserve wordt volledig ingezet ter dekking van de uitgaven voor onderwijshuisvesting
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Bijlage 2 Beoordeling voorzieningen

Risicovoorzieningen

Naam van de voorziening	Afwikkeling grondexploitatie
Doel	Deze voorziening is gevormd ten behoeve van nog aan te leggen voorzieningen voor woonrijp maken in reeds afgesloten grondexploitaties.
Portefeuillehouder	Grondzaken
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling
Voeding	Incidenteel vanuit de grondexploitaties
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Verplichtingen personeel
Doel	Deze voorziening is gevormd ter oplossing van personele problemen waarvan de financiële omvang bekend is. Op basis van de berekening van de verwachte uitgaven wordt de voorziening gevoed, waarna in de volgende jaren de afwikkeling plaatsvindt.
Portefeuillehouder	Personeel en organisatie
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Incidenteel vanuit de exploitatie
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing. Afhankelijk van de werkelijke ontwikkelingen.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Verplichtingen wethouders
Doel	Deze voorziening is gevormd om het berekende risico bij wettelijke verplichtingen (pensioenen) af te dekken.
Portefeuillehouder	Personeel en organisatie
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Bij de jaarrekening
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing. Afhankelijk van de werkelijke ontwikkelingen.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Grondexploitatie A18 Bedrijvenpark Doetinchem
Doel	<p>De gemeenten Bronckhorst, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek werken samen bij de ontwikkeling en herontwikkeling van de bedrijventerreinen binnen de gemeenten en specifiek de ontwikkeling van het A18 Bedrijvenpark in Doetinchem en het Bedrijventerrein DOCKSNLD in Montferland.</p> <p>Het BBV bepaalt dat voor voorziene verliezen direct een voorziening moet worden getroffen ter grootte van dit verlies.</p> <p>De gemeente Doetinchem heeft in de afgelopen jaren een voorziening moeten treffen. De andere drie gemeenten moeten voor hun aandeel in het tekort een voorziening voor de verplichting tot betaling aan de gemeente Doetinchem treffen. Voor Montferland is dat 25% van de voorziening van de gemeente Doetinchem.</p>
Portefeuillehouder	Samenwerking bedrijventerreinen West-Achterhoek
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling
Voeding	Vanuit de exploitatie (indien nodig).
Minimale/maximale omvang	Op basis van de meest recente risicoanalyse van de gemeente Doetinchem. Hier kan geen minimale of maximale omvang worden genoemd.
Opheffingsdatum	Na afwikkeling van de grondexploitatie
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Latente belastingverplichtingen
Doel	Middels een concept-onderzoeksrapport heeft de belastingdienst haar bevindingen kenbaar gemaakt over de aangiften BTW en BCF (BTW compensatiefonds) voor het tijdvak 2012 tot en met 2016. De bevindingen zouden, indien zij definitief worden, leiden tot een aanslag over deze jaren. Hiervoor hebben wij een voorziening gevormd. Het betreft drie fiscale onderwerpen die sinds enige jaren de aandacht hebben van de belastingdienst, namelijk BTW leerlingenvervoer, BTW sporthallen en BCF van de schoolpleinen Brede Scholen Zuid en Noord.
Portefeuillehouder	Financiën
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Vanuit de exploitatie (indien nodig).
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Na afwikkeling met de belastingdienst
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Egalisatievoorzieningen

Naam van de voorziening	Groot onderhoud sportcomplex
Doel	Deze voorziening is gevormd om de kosten van het groot onderhoud van het sportcomplex Montferland in 's-Heerenberg gelijkmatig over de jaren te spreiden.
Portefeuillehouder	Gemeentelijk vastgoed (gebouwen)
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Vanuit de exploitatie vindt jaarlijks een toevoeging aan de voorziening plaats die is gebaseerd op de overeenkomst die we hebben gesloten met Laco.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing. Storting conform overeenkomst.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Niet van toepassing. Deze voorziening kan niet worden samengevoegd met de voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties vanwege contractuele verplichtingen met Laco.

Naam van de voorziening	Openbare ruimte
Doel	Bij de vaststelling van de voorgaande nota reserves en voorzieningen in 2015 is deze reserve gevormd. Toen is besloten om de volgende voorzieningen samen te voegen tot de voorziening openbare ruimte: groot onderhoud wegen, groot onderhoud civiele kunstwerken en vervanging lichtmasten. Het doel van deze voorziening is om de betreffende kosten gelijkmatig over de jaren te spreiden. De actuele beleidsplannen gelden tot en met 2018 (openbare verlichting), 2021 (groot onderhoud wegen) en 2023 (civiele kunstwerken). Het beleidsplan openbare verlichting zal in 2018 worden geactualiseerd.
Portefeuillehouder	Openbare Werken
Budgethouder	Afdelingshoofd Openbare Werken
Voeding	Vanuit de exploitatie vinden jaarlijks een toevoeging aan de voorziening plaats die is gebaseerd op de vastgestelde beleids- en beheerplannen.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Groot onderhoud gebouwen en accommodaties
Doel	Deze voorziening is gevormd om de kosten van het groot onderhoud van gemeentelijke accommodaties gelijkmatig over de jaren te spreiden. In 2016 is het meerjarig onderhoudsplan geactualiseerd. Dit plan heeft een looptijd tot en met 2019
Portefeuillehouder	Gemeentelijk vastgoed (gebouwen)
Budgethouder	Afdelingshoofd Middelen
Voeding	Vanuit de exploitatie vindt jaarlijks een toevoeging aan de voorziening plaats die is gebaseerd op het actuele meerjaren onderhoudsplan
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Groot onderhoud monumentale graven
Doel	Deze voorziening is gevormd om de kosten voor het herstel en instandhouding van de monumentale graven op de Martinusbegraafplaats in Didam en begraafplaats in 's-Heerenberg gelijkmatig over de jaren te spreiden. De bedragen zijn gebaseerd op de opgestelde inventarisatierapporten uit 2017.
Portefeuillehouder	Monumenten (erfgoedbeleid)
Budgethouder	Afdelingshoofd Ontwikkeling
Voeding	Vanuit de exploitatie vindt jaarlijks een toevoeging aan de voorziening plaats die is gebaseerd op het actuele inventarisatierapport. Met ingang van 2019 wordt gedurende 5 jaar jaarlijks een bedrag van € 40.000 aan deze voorziening toegevoegd. Vervolgens wordt gedurende ingaande 2024 nog gedurende 4 jaar een bedrag van € 4.000 toegevoegd.
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing
Voorstel wijziging	Invoeren met ingang van 2019

Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (artikel 35 , eerste lid onder b)

Naam van de voorziening	Riolering (kapitaallasten)
Doel	Op basis van artikel 44, lid 1 BBV mag een voorziening worden gevormd door bijdragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen riolering. Deze voorziening is gevormd conform het GRP 2015-2020 uit de ontvangen rioolheffingen en dient om de kapitaallasten voor de riolering op de langere termijn te drukken.
Portefeuillehouder	Openbare Werken
Budgethouder	Openbare Werken
Voeding	Conform GRP
Minimale/maximale omvang	Niet van toepassing.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing.
Voorstel wijziging	Niet van toepassing.